

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

LETO II. — ŠTEV. 42

NOVO MESTO, 20. OKTOBRA 1951

ČETRTLETNA NAROČNINA 75 DIN

IZHATA TRINAJŠTIKO

FRONTNE ORGANIZACIJE naj postanejo resnični usmerjevalec javnega mnenja v svojem okraju

Jesenska in zimski dobje prinašata s seboj novo sezono v delo frontnih organizacij. Kakor je po tekmovalnosti za 10. obletnico ustanovitve OF ter po pripravah za počastitev Dneva ustaje frontna dejavnost na splošno nekoliko popustila, kar je v poletnem času zaradi obilice dela na podeželju razumljivo in običajen pojav, tako prinaša jesenski in zimski čas nove pogoje za razmah dela frontnih organizacij.

»Predvsem morajo frontne organizacije stremeti za tem, da bodo izvajale sklepe majskega posvetovanja v Beogradu ter postale resnični usmerjevalec javnega mnenja v svojem kraju. S tem v zvezi je potrebno, da okrepi zlasti borbo proti vsem poskusom ožigjanja belogardizma ter rovarjenja raznih socializma sovražnih elementov na sploh. Bistvo te borbe je v zasledovanju vseh takih poizkusov ter v pravočasnem in odločnem odzivu na vsak tak pojav.«

Tako je med drugim nakazal glavno nalogo frontnih organizacij v jesenski in zimski sezoni uvodnik v Slovenskem poročevalcu letos 2. oktobra. Novi ukrepi v našem gospodarstvu, nadaljnja decentralizacija državne uprave z občutnim zmanjšanjem administrativnega kadra in prenos oblastnih poslov na najširše množice državljanov, vse to nujno narekuje tudi nov način dela v naših frontnih organizacijah. Dosedanji način kampanjskega dela, sestankarstva in reševanja docela gospodarskih vprašanj na frontnih sestankih, ki je bil pred leti v prejšnjih pogojih dela koristen, je za današnje razmere preživeli. Hitrost našega razvoja je tolikšna in pot naše socialistične graditve tako edinstvena na svetu, da so vse to nujno mora odražati tudi v delu Fronte, naše uspešne politične organizacije.

Lahko trdimo, da je večina osnovnih frontnih organizacij v novomeškem okraju razumela nove naloge. V mnogih organizacijah se je delo poživilo, odbori s članstvom samostojno rešujejo vsa politična vprašanja svojega kraja ter pravilno usmerjajo gospodarsko, politično in kulturno delovanje. Take organizacije Fronte so n. pr. na Dvoru, v Zagradu, Dol. Toplicah, St. Jerneju, Stopičah, Podgradu in delno tudi v Sušicah in Zburah. Nasprotno pa je delo organizacij OF opešalo v KLO Bela cerkev, kjer se pozna nesloženost med člani Partije. Prav tako se nekatere organizacije v Skočjanju, Dobravi, Prekopi, Smihelu in Zbk., St. Jurju, Smarjetji in Smarjškimi toplicah ne morejo odpreti starih načinov dela. Se vedno

Od tedna do tedna

Medtem ko se na Koreji še vedno pogajajo oficirji za zvezo obeh vojsk — je strank, boji okoli 38. vzpored. nika pa se nadaljuje, se je sprotih široka »diplomatska vojna«, ki sega od Angije do Egipta, Perzije, Indije, Maroka pa vse tja v New York, kjer je začel Varnostni svet Organizacije združenih narodov razpravljati o sporu med Angijo in Perzijo. Dasiiravno se je predsednik perzijske vlade dr. Mosadik podal v New York, da bi osebno branil interese Perzije in njenih naravnih bogastev, pa je perzijska vlada odklonila tudi najnovejšo angleško resolucijo in ne priznava pristojnosti Varnostnega sveta v tem sporu. Iranska delegacija ne namerava zato predložiti nobenega novega predloga za rešitev anglo-perzijskega petrolejskega spora.

Skoraj hkrati s razgovori Angije in Perzije v Ameriki pa je sprožil Egipt novo diplomatsko presenečenje. Ministrski predsednik Nahas paša je predlagal egipčanski skupščini, naj odobri odgovor pogodbe z Angijo glede Sueškega prekata in Sudana. Akcija egipčanske vlade je bila nepričakovana, ker je Angija pripravljala nove in ugodnejše pogoje za Egipt v dolgoletnem sporu, ki vlada med Egiptom in Anglji za prednost na Sueškem prekopu in v Sudanu. Kaj bi rad Egipt? Iznobil bi se rad tujih vojakov na svojem ozemlju. V svoji hiši bi bil rad sam neoviran gospodar. Kakor želijo gospodariti Perzija saml s svojimi naravnimi bogastvi, tako želijo urejati svoje notranje zadeve neodvisni od drugih ali tudi Egipčani. Hkrati s Egipčani pa se dviga ves arabski svet z Afriško ligo na čelu — od Arabije do Maroka v severni Afriki. Da bo položaj na Bliskem Vzhodu in na Vzhodu sploh še bolj zapleten, pa je preteklo soboto še Indijska socialistična stranka prvokrat uradno zahtevala, naj Indija izstopi iz Britanske skupnosti narodov. V manifestu social. stranke je rečeno, naj se okrepijo združeni narodi, ustvari neodvisen blok držav od Indonezije v Aziji do Egipta v Afriki, da tako da bi se v močnem sistemu kolektivne varnosti zagotovila neodvisnost teh držav. »Močan kile po samostojnosti in medsebojni povezanosti za varnost veje v teh dneh iz držav bližnjega in daljnega Vzhoda in obeta zanimive dogodke na diplomatski fronti.

sklicujejo ponekod sestanke s pismenimi pozivi približno take vsebine: »Udeležba za člane strogo obvezna. Kdor ne pride, bo izključen. Posledice takega »sklicevanja« sestančkov so, da posamezniki (n. pr. Skočan) vračajo legitimacije OF.

Letos se je število članstva v Fronti povečalo v novomeškem okraju za približno 1000 novih članov, stanje pa še vedno ni zadovoljivo. To velja predvsem za območja nedelavnih frontnih organizacij. Tako je v Globodolu komanji 10% vseh volilnih upravičencev v članstvu OF, v Dobravi 23%, v St. Jurju 21, v Smarjetji 33, v Prekopi 36 in v Smolenji vasi le 43%. Nedelavnost Fronte izkoriščajo seveda prikriti in odkriti nasprotniki naše socialistične graditve. Ker frontne organizacije oz. člani OF marsikje ne razlagajo množic današnjih političnih dogodkov in posameznih ukrepov ljudske oblasti za divje življenjske ravni, pa tolmačijo nasprotniki naše ureditve nove zakone in uredbe po svoje, češ, »šele zdaj prihajajo ti na vodstvo k pameti, šele zdaj se vračamo spet na staro, preteklo« itd. Vsak pameten človek pri nas pa ve, da poti nazaj ni, da nasprotno nov čas in razvoj terjata novih poti in ukrepov za nadaljnjo demokratizacijo, za borbo proti birokraciji, za sproščenje najglobljih ljudskih pobud pri ustvarjanju boljše bodočnosti.

ZDAJ JE ČAS ZA NAJRAZLIČNEJŠE TEČAJE

Naloga frontnih organizacij v jesenskem in zimskem času nikakor niso majhne, vendar pa jim bodo organizacije kos, če se jih bodo lotile pravilno in takoj. Osnovna naloga, ki smo jo že nakazali, je: v vzgoja ljudskih množic in usmerjanje javnega mnenja. Fronta ima pravico in dolžnost razlagati nove gospodarske ukrepe. Oblik dela za frontne organizacije in za vzgojo državljanov je veliko. Ze zdaj je treba razmisliti, kje in kako bomo organizirali različne gospodarske in druge tečaje, ki naj bi bili čez zimo v vseh krajih. Fronta naj daje pobude za izobraževalne tečaje. Ljudske univerze, razna druga predavanja v društvi, organizacijah in pod. Fronta naj pomaga društvom pri iskanju predavateljev, pripravi prostorov itd. Fronta naj nazirava, kdo in kako poučuje mladino v šoli in izven nje. V zadnjem času si ponekod lastijo te pravice razni protiljudski duhovniki, ki so ponovno pokazali svoje sovraštvo do ljudske oblasti in do našega napredka. To so ljudje, ki nimajo niti politične niti moralne legitimacije za vzgojo naših otrok. Ali naj prepustimo vzgojo naših najmlajših vojnim zločincem in izdajalcem, ki so tudi sicer v zasebnem življenju dvoilični in največje moralni izprienci? Samo v novomeškem okraju ima 5 duhovnikov, ki seveda niso člani OF niti Cirilmetodijskega društva slovenskih duhovnikov, 8 nezakonskih otrok. OF v Zagradu je bila budna pred škodljivim početjem takih duhovnikov. Ljudje v Zagradu so odločno odklonili, da bi n. pr. poučeval njihove otroke o verouku kaplan, ki ima z 18-letnim dekletom nezakonskega otroka...

FRONTA NAJ POMAGA UTRJEVATI LJUDSKO OBLAST IN SVOJE VRSTE

Poleg številnih novih zakonov in uredb, med katerimi so posebno važni novi predpisi o načinu planiranja, nov finančni sistem itd., pripravljata Zvezna vlada vrsto drugih zakonskih predlogov. Med temi je posebno važen predlog zakona o združevanju dosedanjih krajevnih ljudskih odborov v večje gospodarsko močne in zaokrožene celote, ki se bodo imenovale občinski ljudski odbori. Frontne organizacije naj pripravljajo z volilci o teh združevanjih, kajti povsod se bodo poleg gospodarskih razlogov upoštevale tudi želje prebivalstva.

Predvidene so volitve v vaške odbore OF, ki bodo verjetno že v novembru in decembru, volitve v občinske odbore OF pa bodo po združitvi krajevnih ljudskih odborov. Na vse te vo-

Kmetije so težko čakali, kdaj se bo vreme obrnilo. Zda, ko je nastopilo lepo jesensko vreme, je treba pobrati: zemlja čaka in čim prej boš sejal, bolje boš žel.

litve se je treba pripravljati. V vaške in ostale odbore OF naj pridejo najdelavnejši, najzavednejši in najuglednejši člani OF. Opustiti je treba stari način sestankarstva, po katerem so marsikje imeli sestanke zaradi sestanka. Namesto takega dela naj člani OF sodelujejo v društvi in organizacijah, redni sestanki članov OF pa naj bi bili vsaka dva meseca ali po potrebi. Skratka, frontna organizacija naj usmerja gospodarsko, politično in kulturno-prosvetno delo v vase.

Hkrati pa naj se vrste OF tudi notranje krepe in utrjujejo. Fronte je treba razširiti in vključiti v njo vse, ki so se po vojni izkazali z delom, da hočejo graditi boljše bodočnost sebi in otrokom.

O vseh teh nalogah in ostalih vprašanjih je razpravljala tudi okrajni odbor OF, ki se je zbral 14. oktobra v Novem mestu. Sklepi, ki so jih člani odbora sprejeli, bodo sporočeni vsem organizacijam pismeno.

„V novem finančnem sistemu bodo odločali kakovostni izdelki“ pravijo v Mirni peči

Ce bi sodili Mirnopečane samo po aktivnosti pri gradnji združnega doma in po tem, koliko se oglašajo v časopisu, potem si ne bi ustvarili pravilne slike. Mislili bi, da tam vsi lepo spijo, kar pa ni res. V Mirni peči znajo dobro gospodariti.

Krajevno podjetje, ki ima preveč naročil.

Pri ustanavljanju krajevnih podjetij KLO Mirna peč ni bil zadnji. Imajo tri krajevna podjetja: mizarstvo, apneničarstvo in gostinstvo. Gostišče res ne izkazuje kakave posebne dobička, pa tudi izgube ne. Prav tako dela podjetje »Apnenica« predvsem za kritje lokalnih potreb, vendar so letos za apno dobili tudi okrog 70.000 strešnikov, katere so oddali potrošnikom po nižjih cenah. To je vsekakor lep uspeh in koristno za kraj, čeprav ne izkazuje podjetje veliko denarnega dobička. K »Apnenici« so sedaj priklučili še poljsko opekarno v Globodolu.

Prav dobro pa posluje krajevno mizarstvo podjetje. Ob zaključku lanskega leta je izkazalo dobrih 40.000 din čistega dobička, letos pa ga bo še precej več. Podjetje, ki ga vodi takoj krajevnega ljudskega odbora, zaposluje šest pomočnikov, tri vajence in eno administrativno moč. S solidno in kakovostno izdelavo si je pridobilo zaupanje naročnikov, katerih je vsak dan več. In to ne samo iz domačega kraja, pač pa tudi iz Novega mesta in Ljubljane. Če bi hoteli ustreči vsem naročilom, bi morali obrat močno povečati, kar pa

GRŠKA „BOGINJA ZMAGE“ ALI PARTIZANSKI SPOMENIK?

V jubilejnem letu smo »Desetletje, ki se letos zaključuje, pomeni za slovenski narod in za vse narode Jugoslavije desetletje velikih zmag. Prav je, da pogosto pogledamo nazaj na vzroke in faktorje, ki so nam zagotovili te zmage, kajti pred seboj imamo še veliko posla...« je poudaril v svojem referatu na tretjem kongresu OF tovariš Edvard Kardelj. In res se pogosteje kakor prej oziramo na pretekla leta, ki so nam po zaslugi Komunistične partije Jugoslavije, tov. Tita in delovnega ljudstva Jugoslavije prinesla veličastne in edinstvene pridobitve. Oziramo se na prehojeno pot, v njej dobivamo vero in moč za prihodnost. Tej svoji bližnji, še vedno premalo obdelani, opisani in razčlenjeni herojski polpreteklosti postavljamo tudi zunanjo vidno znake. Velicaste naše NOB zajema našo notranjost, na zunanjo pa se kaže v spomenikih pisane, govorne in tiskane besede, v spomenikih padlim borec in žrtvam fašizma, v

»Takšna spominska plošča, kakor je bila vzdana na stavbi hotela Metropol ali na Mramorjevi hiši, bi lahko krasila skoraj sleherno novomeško hišo.« Tako so ugotovili delegati na nedavni okrajni partijski konferenci v Novem mestu, ko so med drugim razpravljali tudi o vlogi Novega mesta v NOB. V resnici; zavednost Novomeščanov lahko štejem v vrsti slovenskih krajev takoj za Ljubljano. Koliko borec, aktivistov, sodelavcev, žrtve in prispevkov je dalo Novo mesto za svobodo! Ozrite se kamorkoli, povsod partizanske družine, zavedni, predani Slovenci in Slovenke, ki se niso ball žrtve in naporov, kadar je bilo treba pomagati osvobodilni fronti ali ljudski vojski. V Novem mestu, kjer je delala Partija že pred vojno dolgo vrsto let zelo uspešno, so bila tla okupatorjem in domačim izdajalcem neprestano vroč vulkan. To Novo mesto vse-skozi partizansko in požrtvovalno Novo mesto, pa v sedmem letu po končani vojni nima niti osnutka spomenika, niti ne ve, kje naj bi stal mogočnik, nam in poznim rodovom pomemben veličasten spomenik, ki bi pričal doma in po svetu o vidnem in skritem junaštvu borec, aktivistov, partizanskih mamic in očetov, ki so neštokrat med vojno pritrjali sebi in svojim otrokom od ust koček kruha, da so z njimi pogostili lačnega borca. Partizansko Novo mesto nima spomenika, ki bi govoril zdaj in vedno našemu ljudstvu o edinstvenem herojstvu partizanske Dolenjske.

Okrajni in mestni odbor Zveze borec v Novem mestu sta v zadnjih letih zanemarila to nadvse pomembno vprašanje. Lepo in prav, da je bila lani prirejena v korist velikega spomenika tombola. Nadvse pomembna in nujno potrebna pa bi bila že zdavnaj postavitev širšega in ožjega delovnega odbora, ki bi skrbel za načrt, mesto postavitve, prispevke, propagando, ureditev okolice spomenika, za zbiranje različnih podatkov in dokumentov, ki so za zgraditev velikega, umetniškega spomenika nujno potrebni in še za celo vrsto drugih opravkov in del, ki jih tako veliko delo zahteva. Novomeški spomenik žrtvam narodnoosvobodilne vojne nikakor ne sme biti navadna plošča ali morda malo večji betonski podstavek, na katerem bi stal večji ali manjši spominski kamen. Upravičeno pričakujemo, da bo na vidnem mestu postavljen veličasten umetniški spomenik, dostojen pridobitve NOB in žrtve, ki jih je dalo Novo mesto, v simboličnem pomenu pa vsa Dolenjska za našo svobodo.

Odklopi moramo zato takoj v začetku odkloniti govorice in plehke načrte nekaterih posameznikov, ki so namesto velikega, partizanov in Fronte vrednega spomenika v Novem mestu želijo n. pr., da bi se majhen spomeniček stisnil na katerega izmed novomeških obronkih trgov. Odklopi moramo odkloniti tudi zamisel, naj bi n. pr. namesto spomenika postavili na Glavni trg vodnjak, ki bi »simbolično« izražal NOB, da sploh ne govorimo o vsega obsobjanja vredni malomeščanski fantaziji, po kateri bi bilo treba namesto partizanskega spomenika postaviti grško »boginjo zmage«. H kraki boginji se partizanska peterokraka zvezda seveda ne poda in bi se ji — zvezdi in ostali simboliki NOB — na ta način lahko izognili itd.

Zveza borec v Novem mestu naj zato poskrbi, da bodo priprave za monumentalni partizanski spomenik čimprej v pravih koletnih. To zahteva od nas jubilejno leto 1951 in spomin na žrtve, ki sta jih dalá Novo mesto in Dolenjska za zmago v ljudski revoluciji.

Odkup belih žit v Kočevju

V kočevskem okraju so do 9. oktobra odkupili 73% po planu določenih količin obvezne prodaje belih žit. Do tega dneva sta zaključila obvezno oddajo samo krajevna odbora Sušje in Stari trg. V petih KLO pa so odkupili nad 80% predpisanih količin žitaric. V krajevnih ljudskih odborih Koprvnik, Kočevska Reka, Mozelj, Livold in Banja loka odkup še vedno šepa zaradi skrajne nedelavnosti krajevnih organov ljudske oblasti.

Zveza borec na Kočevskem v čast 10. obletnice JA

V tekmovalni na čast 10. obletnice ustanovitve Jugoslovanske armade je mestna organizacija Zveze borec v Kočevju sprejela v svoje vrste 50 novih članov. Na pokopališču pri Kočevju, kjer je pokopanih 180 borec in talcev iz narodnoosvobodilne borbe, bodo v novembru odkrili spomenik. V Sušju pri Ribnici pripravljajo člani Zveze borec spomenik padlim tovarišem.

V Stari cerkvi je organizacija ZB sprejela 30 novih članov. Člani organizacije sodelujejo pri prostovoljnem delu, pri popravljanju ceste v Stari cerkvi in drugje. Svoje vrste utrjujejo tudi krajevne organizacije ZB v Papecih, Travi, Podpreski, Osilnici, Kočevski Reki in Kostelju.

R.

O, potrošniški mrzlici' in repih pred trgovinami

Po prvih dnevih proste prodaje moke, masti in sladkorja

Lahko smo pričakovali — piše »Borba« 10. oktobra —, da bo v prvih dneh proste prodaje masti, moke in nekaterih drugih prehranskih predmetov potrošnja narasla. Res je, da naši ljudje kupujejo predvsem v prvih dnevih v mesecu in se navadno že takrat preskrbijo za ves mesec. Vmes pa je prišlo še nekaj drugega: leta in leta so ljudje pri nas kupovali prehrano v omejenih količinah. Zdaj, ko smo »polzukusili« s prosto prodajo, čeprav še vedno v okviru denarnih oz. živilskih bonov, pa so se mnogim posameznikom izpolnilne dolgotrajne želje: po lastnem proračunu so si nakupili lahko tega ali onega blaga več kot pa prej na karte. Ponekod v državi se je pojavila prava »potrošniška mrzlica«.

To ni medtem nič novega. Ko so pred nekaj leti v Franciji uklinili živilske nakaznice in prešli na prosti trg preskrbovanja, je prodaja moke v prvem hipu narasla za 25%. Ko se je »mrzlica« polegla, je nakupovanje hitro upadalo. Kar pa je najzanimivejše, je dejstvo, da je potrošnja moke končno padla za 30% v primeri s količinami, ki so bile razdeljene prej na karte. Ali ni jasno potemtakem, da ustvarja »potrošniško mrzlico« že sam po sebi način zajamčene preskrbe? To bi lahko potrdirile mnoge gospodinjice: če bi razdeljevali na posebne kupone deseterdijeli živilskih nakaznic vsak mesec n. pr. zavrite zobobrebce, bi jih skoraj vsa gospodinjstva prav gotovo vzela. Podoben primer je bil pred leti v Novem mestu, ko je trgovska mreža ponudila v prosto prodajo več tisoč kilogramov graha. Nihče ga ni kupil. Cim pa je bila »razpisana prodaja graha« na neki odrezek živilske nakaznice, so grah v dveh tednih razprodali.

Sadjarstvo, vinarstvo in vrtnarstvo

Te dni je izšla oktobrska številka naše sadjarke in vinarke revije, ki jo izdaja »Kmečka knjiga« v Ljubljani. Pestra vsebina prida, da se sodelavci revije dobro zavedajo potreb naših gospodarjev, vinogradnikov in gospodinj. Profesor Priol J. iz Maribora piše v zanimivem članku o dveh uspešnih načinih cepjenja orehov in poudarja, da bomo dvignili proizvodnjo in donos naših orehrov le s požahlanjem. O sadjarstvu danes in v bodoče razpravlja Zorčić Stanec, ki navaja podatke o številu sadnih dreves in hkrati načena važna vprašanja s področja obnove sadjarstva. O sadjarstvu v mestih piše Vlado Koprivnikar, o jonatanu, ki predstavlja eno najboljših jabolnovih sort pri nas, pa razpravlja A. D. Darian iz Kamnika. Načrtno obnovo vinogradov je podprl s številkami in grafiki inž. Veselji. Zanimiv članek se bo nadaljeval v prihodnji številki. O sortni čistosti v novih vinogradnikih nasadnih govoril članek Stanika Matekovića, rubrika »Šolski vrt« pa nudi nekaj misli o ureditvi in oskrbovanju šolskih vrtov.

Revijo lahko naročite pri »Kmečki knjigi« v Ljubljani, Gajeva ul. 6.

»KERAMIKA« DOBRO NAPREDUJE

Na gospodarskem sejmu v Novem mestu so zbrali med obiskovalci precej zanimanja izdelki tovarne Keramike. Po osvojitvi tovarna ni izdelovala keramičnih izdelkov, ker je morala vsa leva izdelovati le pečitve. Za materiala je bilo težko, zlasti za barve, ki jih uporabimo. Prejeli direktorji tovarne so se vse premalo zanimali za proizvodnjo keramičnih izdelkov, s katerimi bi podjetje lahko lepo zaslužilo. Pred meseci je bil postavljen za direktorja 24-letni udarknik Marko Povše, ki se je na pobudo poveljstva za lokalno industrio pri Okrajnem ljudskem odboru kmalu lotil reševanja tega problema. V tovarni so našli nekaj barve še iz prejšnjih let in so kmalu začeli s proizvodnjo keramičnih izdelkov, po katerih je veliko povpraševanje. Do sedaj so izdelali največ raznih servisov za kafe, čaj in sadije, različne kince, vaze za rože, pečitve, krožnike in drugo. Izdelki so prvo vrstni in so šli na sejme prav dobro v prodajo, tovarna pa je dobila tudi že precej naročil.

Pred nekaj meseci je tovarna začela izdelovati samostojne vložke za električne kuhaličke. Te bo izdelovala le po naročilih in kaže, da bodo precejšnja, saj je za nje veliko povpraševanje.

Polletni plan proizvodnje pečnice je do-

»Borba« prišteva potrošnike v Sloveniji med najbolj preudarne in mirne kupovalce. Po 1. oktobru ni bilo pred našimi trgovinami nikjer revov. Kaže, da se je trgovska mreža dobro pripravila na prehod v prosto prodajo. Novomeške gospodinjice so se seveda upravičeno razburiale, ko so jim v poslovalnicah okrajnega magazina in zadrug vsiljevali prve dni poleg bele moke tudi temnejšo enotno, medtem ko si n. pr. v Mirni peči lahko kupijo tudi 20 in več kilogramov najljepše bele moke. Medtem se je zadeva z dobavo boljših vrst moke tudi v Novem mestu že uredila. Po podatkih okr. poverjenstva za trgovino so prebivalci Novega mesta v prvih 10 dneh oktobra kupili skoraj prav take količine moke, masti in sladkorja, kakor v vseh prejšnjih mesecih na živilske nakaznice. Ta vsakekor zdrav pojav prepričljivo govori o tem, da ima dopisnik »Borbe« prav, ko piše, da ljudje ponekod pravilno, drugje pa spet popolnoma neenakomerno razdeljujejo svoj »domači proračun«.

V raznih predelih države so se v prvih dneh oktobra pojavili »lovci« na mast, moko in sladkor. Tako so n. pr. v Novem mestu kupovali ljudje 3. oktobra po 15 kg masti, v Pančevem, Kosovski Mitrovici in drugje po 10 kg, v Beogradu pa celo po 20 kg masti. Kakor kuga se je razširila ves, češ, »masti ne bo«. Posledica: repi pred trgovinami... Ta strah pa je neupravičen! Če država ne bi imela pripravljenih zadostnih zalog masti, moke in sladkorja, s prosto prodajo teh živil ne bi začela!

Velike dirke so ponekod tudi zaradi moke. V Pančevu so kupovali posamezniki tudi po 100 kg moke! V Požarevcu kupci s 50 kg moke niso bili redki. V Prištini so ljudje kupovali po 50 kg moke hkrati, v Kosovski Mitrovici pa celo po 400 kg...

Prodaja kruha pada povsod tam, kjer so se ljudje prepričali, da moke

in kruha v resnici ne manjka. V Subotici so n. pr. 4. septembra prodali 19.921 kg kruha, 4. oktobra pa v prosti prodaji skupno le 11.657 kg. V Celju in Ljubljani teče prodaja kruha normalno. V Novem mestu kruha sicer ne manjka, urediti pa bi bilo treba sodobnejšo in hitrejšo prodajo. V Zrenjaninu, kjer dobivajo ljudje moko in kruh pravočasno, je prodaja moke in močnih izdelkov v primerjavi s prejšnjimi meseci v prvih 15 dnevih oktobra že znatno padla. Vse to dovolj jasno kaže na to, da bodo razmere na trgu toliko prej normalne in zadovoljive, kolikor manj bo vzrokov za razne nepotrebne zastoje v dobavi blaga. Kolikor bodo ljudje vsak dan bolj prepričani, da je strah pred pomanjkanjem blaga neutemeljen, toliko redneje in v normalnih količinah bodo kupovali tudi potrebno prehrano.

Z eno besedo: vse je v rokah naše trgovske mreže! Zadovoljstvo oz. jeza gospodinjic in družin sta odvisna zdaj le od sposobnosti in vestnosti uslužbencev in delavcev naših državnih in zadrugnih trgovin. Če se bo kjer koli pojavljala »potrošniška mrzlica«, jo bodo morali zdraviti predvsem naši trgovci sami! (Po »Borbi«.)

Kako je s kmetijsko zadrujo Drašiči?

Med revne (po kreditu, prometu in zalogi blaga) splošne kmetijske zadruge v črnomalskem okraju spada na prvo mesto zadruga v Drašičih. Obratnega kredita ima malo, pa še tega je skoraj ena tretjina »zamrznjenega« v neidočem blagu. Promet v trgovini je slab, saj tudi nimajo kaj prodajati, odkupov pa nima zadruga nobenih. Upravni odbor se razen predsednika za zadrugo kaj malo briga. Namesto, da bi se na občnem zboru pogovorili kako povečati promet v trgovini in razširiti zadrugo še na druge gospodarske panoge, se posamezni odborniki kregajo, ker večših niso dobili v trgovini za pet dinarjev kvasa. Poslovod-

Odborniki KLO Suhor so le na papirju ljudski odborniki...

Z »delom« odbornikov krajevnega ljudskega odbora Suhor pri Metliki volilci in ljudska oblast ne morejo biti zadovoljni. Ta, po obsegu eden največjih krajevnih ljudskih odborov v Beli krajini, ki obsega 14 raztrešenih vasi z več kot 1400 prebivalci, ima 24 odbornikov, toda 22 jih je le na papirju. Dejansko delata samo tajnik in predsednik. Isto velja za člane izvršnega odbora, ki so enako samo na spisku, za delo pa se slabo ali nič ne zanimajo.

Rednih sej in sestankov se ti odborniki sploh ne udeležujejo ali pa v tako majhnem številu, da seja ne more biti sklepčna. Med najslabšimi odborniki je Martin Videtič iz Berče vasi št. 17, ki ne pride na sejo niti toliko, da bi ga lahko razrešili dolžnosti. Ni se hotel potruditi, da bi v svoji volilni enoti napravil spisek bolnih in starih ljudi za dodelitev sladkorja in so ti po njegovih krivdi ostali delj časa brez sladkorja. Je tudi eden najslabših davkoplačevalcev, čeprav ima poleg svojega srednje velikega posestva še lepe dohodek od rezanja (skopljenja) bikcev in prašičkov.

Najboljši dokaz o nedelavnosti večine odbornikov je, da se na pisni poveljstvi tajnika in predsednika ne sejo ni nobeden odzval, prav tako tudi ne na drugi poziv. Če v krajevnem odboru ne gre delo tako kot bi bilo želeli, je to krivda predvsem teh nedelavnih odbornikov, za katere je nujno, da jih volilci opokličejo. Obe krajevni podjetji (čevljarji in šivilje) izkazujejo finančno izgubo in to še precejšnja. Odkup mesa in prašičev še ni končan, davki se le s težavo izterjajo, odkup masti se ne premakne nikamor. Če bi vsak odbornik v svoji volilni enoti vsaj z mezincom migljal, bi šlo to brez težav, ker vsako v, da je treba obveznosti do skupnosti izpolniti v celoti. Tako pa so prav odborniki tisti, ki s svojim slabim zgledom odvrčajo še druge od izpolnjevanja obveznosti.

Zdi se, da je odborniki na Suhorju zmešala ukinitve nekaterih predmetov obvezne oddaje in decentralizacija drž. uprave. Mislijo, da sedaj, ko kmalu ne bo več obveznih odkupov, tudi krajevnih odborov ne bo več treba, tako se je že slišalo med njimi. To je dokaj slabo spričevalo za politično zaveden kraj kot je bil ves čas Suhor z okolico. Prav z decentralizacijo državne uprave pridejo do pravega izraza krajevni odbori s svojimi svetovi državljanov in zbori volilcev. Dosedaj se so vse stvari po večini reševale po navodilih višjih organov, z decentralizacijo pa prihaja to vsak dan v večji meri na krajevne organe oblasti. Predvsem od dela in sposobnosti krajevnih izvoljenih organov je odvisno, kako se bo razvijalo gospodarstvo kraja in vasi.

Delo množičnih organizacij (OF, ZB, LMS in predvojaške vzgoje) je na Suhorju prav dobro, kar je dokaz, da politična zrelost Suhorčanov ni nič manjša kot je bila med vojno in po vojni. Prav zato pa je mlačnost odbornikov krajevnega ljudskega odbora toliko bolj obsojanja vredna, ker bi ob sodelovanju z množičnimi organizacijami lahko bili na prvem mestu v okraju.

Volilec krajevnega odbora Suhor ima dovolj razlogov, da pokliče na odgovornost ljudi, ki so jim na volitvah zaupali vodstvo svojega okraja ter nevedne odbornike razrešijo in zamenjajo. P. R.

OGLASUJTE V »DOLENJSKEM LISTU«

KOTICEK ZA GOSPODINJE

Madeže od barve za stamplike namažemo z glicerinom, nato pa jih izperemo z močno slano vodo, ali jih pa operemo s spirtom. Umazane roke pa operemo a spirtom in potem umijemo z milom.

Benčina ne smemo nikdar gasilj z vodo, ampak vedno s peskom. z odelo ali pa z debelo preprogo.

Če se črno blago svetli, ga denemo na 24 ur v vodo, pomešan s kisom (pol kisa pol vode), nato ga lahko stisnemo, na senenem kraju posušimo in še napol vlažno z narobne strani zlikamo.

Mažeže od čaja spravimo iz blaga, če ga položimo čez skledo in polivamo mažeže z vrelo vodo. Če je tak mažeže v platnu, zmesamo rumenjak in glicerin ter ga s to mešanico namažemo, potem na počakamo, da se popolnoma posuši, nakar ga šele izperemo z mizno vodo.

Če nas je pičila čebela, skušamo najprej potegniti iz rane želo, nato pa denimo na rano vlažno prsilo, lovice, medu ali pa zmečkane čebule. Boledno ublažimo tudi, če kameno naravno kapičico salmiakovega cveta ali pa slane vode.

Bele usnjene čevlje najbolje osušimo, če jih zdrgnemo s platneno krpo in z magnezijo, namočeno v benzenu.

Če čevlji škripajo, namažemo podplate in stranske robove z lanenim oljem ali z ribjo mastjo.

Čevlji se ne prenašajo, če namažemo podplat in zgornjo usnjo z glicerinom ali pa z riciniovim oljem, podplat pa mažemo tako dolgo s topim lanenim oljem, dokler ga več ne vpija. Skorojne in okovane namažemo z mešanico, naredeno iz enakih delov leja, svinjske masti in voska, ki ji pridemo v enakem razmerju s par žličev po eno žličico terpentina. Preden obujemo namažemo, ga moramo dobro osušiti in ogreti.

Če imamo v rokah našo trgovsko mrežo! Zadovoljstvo oz. jeza gospodinjic in družin sta odvisna zdaj le od sposobnosti in vestnosti uslužbencev in delavcev naših državnih in zadrugnih trgovin.

Čevlji se ne prenašajo, če namažemo podplat in zgornjo usnjo z glicerinom ali pa z riciniovim oljem, podplat pa mažemo tako dolgo s topim lanenim oljem, dokler ga več ne vpija. Skorojne in okovane namažemo z mešanico, naredeno iz enakih delov leja, svinjske masti in voska, ki ji pridemo v enakem razmerju s par žličev po eno žličico terpentina. Preden obujemo namažemo, ga moramo dobro osušiti in ogreti.

Če imamo v rokah našo trgovsko mrežo! Zadovoljstvo oz. jeza gospodinjic in družin sta odvisna zdaj le od sposobnosti in vestnosti uslužbencev in delavcev naših državnih in zadrugnih trgovin.

Če imamo v rokah našo trgovsko mrežo! Zadovoljstvo oz. jeza gospodinjic in družin sta odvisna zdaj le od sposobnosti in vestnosti uslužbencev in delavcev naših državnih in zadrugnih trgovin.

Če imamo v rokah našo trgovsko mrežo! Zadovoljstvo oz. jeza gospodinjic in družin sta odvisna zdaj le od sposobnosti in vestnosti uslužbencev in delavcev naših državnih in zadrugnih trgovin.

kinja v trgovini ni čarodej, da bi lahko razdelila 5 kg kvasa na vseh 96 gospodarstev, upravni odbor pa bi se moral najprej pobrigati, da bi prišlo v trgovino več blaga in potem šele nadzirati pravilno delitev.

Mnoge kmetijske zadruge si bodo letos ustvarile lep dohodek z odkupom zdravilnih zelišč. Tudi v Drašičah sta poslovodkinja in učiteljica skušali organizirati nabiranje zelišč, pa ni šlo, ker med prebivalci ni zanimanja za ta zaslužek. »Raje grem na delo v vinograd, kjer zaslužim poleg dobre hrane in pijace pri kohanju vsaj 400 din na dan, pri škropljenju pa celo do 600 din na dan«, tako pravijo.

Potrebno je, da okrajna zveza kmetijskih zadrug prouči razmere v katerih živali splošna kmetijska zadruga v Drašičih. Samo zgornje poslovodkinje in dobrohotno razumevanje predsednika nista dovolj za obstoj zadruge. Pogovoriti se je treba z vsemi združniki, ali ne bi kazalo trgovini prikjučiti še kakšen drug odsek, kajti pod takimi pogoji zadruga brez izgub ne bo mogla poslovati. R.

Ali novomeški obrtniki res ne bi mogli priti do svojega doma?

V 189. številki »Slov. poročevalca« smo brali, kako si obrtniki v Murski Soboti gradijo svoj obrtni dom, kako s pridnostjo in vztrajnostjo delajo takorakšne enote. Ta primer, ki je menda edinstven med obrtništvom, daje misliti mnogim obrtniškim organizacijam širom Slovenije, posebno pa še novomeškim, saj v Novem mestu misli na gradnjo reprezentativnega obrtniškega doma nikakor ni nova, marveč že kar zgodovinska resnica. Že davno pred vojno so pričeli novomeški obrtniki misliti na gradnjo obrtniškega doma, ko bi bil po vsej verjetnosti stal za stari pokopalščem, pokopalščem samo pa bi bilo spremljeno v liben park. Obrtniki so med seboj še pričeli pobirati prispevke, Agilni tov. Buk Ferdin. st. je bil duša vsaj gibanja in je spravil stvar že tako daleč, da je bil za obrtni dom zagotovljen že ves gradbeni material, pa tudi za takratne čase čedna vsota 70.000 dinarjev je bila že nalozena v Mestni hranilnici v Novem mestu. Obrtniki sami so oblikovali prispevati tudi s prostovoljnimi delomi, ter s zadali razne posebne obveznosti po gradnji (n. pr. obveza tov. Windischerja, popolnoma opremiti eno sobo v domu na svoje stroške l. p.).

Kazalo je, da bo Novo mesto dobilo res lepo stavbo, toda druga svetovna vojna je prekrznila vse lege načrte. Po vojni si je obrtništvu le potasi opomogli od udarcev, ki jih je preteljal, zato niti ni bilo misliti na kaj drugega.

Danes, ko je z novim obrtnim zakonom rešeno marsikatero sporno obrtniško vprašanje in so si obrtniki po večini že obnovili in uredili svoje delavnice, stopa vprašanje obrtniškega doma v Novem mestu ponovno na prvo mesto. Obrtniki načelijo to vprašanje po svoje načena vprašanje prevzema hite, ki bi pravzaprav morala biti last obrtništa. To je bilvi Rokodelski, sedaj Sindikalni dom. Rokodelski dom je bil kupljen, prezidan in vzdrževan v prvi vrsti za obrtne pomočnike in mojstre, vrljenjane in tedanjem kat. društvu rokodelskih pomočnikov, ki je v Novem mestu obstajalo blizu 70 let, tako je bila ta hiša res obrtniška. V tem domu je bila dvorana z odrom, popolno opremlje-

nim s kultiserijo, garderobo in knjižnico. Rokodelski dom je bil torej izključno last obrtništa, bil pa je tudi strokovni in kulturni obrtniški hram, kjer so se zlasti pomočniki vzhajali strokovno z raznimi tečajji, prosvetno-kulturno z drmatiko, petjem, z godbo, učenjem jezikov itd. Rokodelski dom je ves čas svojega obstoja služil svojem namenju, to je, vzgoji mladega obrtniškega naraščanja.

Med vojno je to delo popolnoma prenehalo in so imeli Italijani dom delno zaseden. Po vojni je bil dom dalj časa brez lastnika, kasneje pa je prešel v last OSS, ker je bilo vodstvo, sindikatov hitreje od obrtnikov, kaj je razumljivo, če ponudimo ponovno, da so imeli obrtniki po vojni preveč dela sami a seboj.

Tako se je Rokodelski dom za enkrat izmuznil obrtništvu iz rok, rečeno pa ni a tem, da bi ga obrtniki po vsej pravici ne mogli spet dobiti nazaj. Dom, ki se danes imenuje Sindikalni dom, ima v upravljanju organizacija delavstva, ki ga pa dejansko posebno zadnja leta zelo malo uporablja. V njem ni nikakor strokovnih, še manj kulturno-pedagoških prireditelj. Oder, ki je bil dolga desetletja znan po svojih igrah je podrt, garderoba, v kolikor ni bila uničena med vojno, je prešla v last DLP, o knjižnici, v kateri so bile tudi nekatere prav dobre knjige, pa ni niti sledu. Vem le, da so knjige dolgo ležale pod nekim podstrešnim oknom, izostavljene vsem neprimlikam. Prav tako se tudi za zastavo tega društva, ki bi mogla danes služiti seveda le v zgodovinske namene, ni nihče pobrigal. Videti sem jo nekdo vso preslušano na podstrešju in ozeroj neno tedanjega predsednika OSS; kje je danes, ne vem.

Dom danes ne služi več svojemu namenu, kar nikakor ni prav. Na vsak način bi ga bilo treba dati, ne dati, vrniti obrtništvu. Egar last pravzaprav je. Dom zelo polagoma in skoraj nevidno propada. Manjše in večje okvare, ki se vedno razširjajo, kažejo, po denarja, da bodo popravilne Ne gre tu za razpravo, kdo bi dom bolje vzdrževal, čeprav je danes tudi to zelo važno, gre pa

za vprašanje, pod čigavim lastništvom bi dom bolje služil javnosti. Če naj bi dom postal spet obrtniški, kar bi bilo najpravičnejše ne le zato, ker je bil postavljen za obrtniškim denarjem, temveč mnogo bolj zato, ker je daleč nad pol stoletja združeval v sebi samo obrtništvu, bi si ga novomeški obrtništvu moglo urediti vsem potrebam primerno. S pametno prizidavo in zasidavo ogromnih, sedaj praznih podstrešij, event. prizidavo itd., bi bilo mogoče hudo preurediti zlasti v stanovanja vajencem in pomočnikom. V dvorani bi bili razni nujno potrebni obrtniški tečajji, za katere danes skoraj ni mogoče dobiti primernih prostorov. Tam bi se opravljali mojstriški in pomočniški izpiti, katere ima na skrbi obrtna zbornica. Zbornica bi mogla imeti v hiši svoje dovolj reprezentancne pisarniške prostore, poživilo pa bi se med obrtništvom spet kulturnoprosvetno delo, ki bi utegnolo dovesti do tega, da bi si tudi novomeški obrtniki ustanovili svoje kulturno umetniško društvo.

Danes je sindikalni dom zaseden po treh strankah, v ojem je nameščena menza, ljudska tehnika in pisarna OSS, to je vse. Obrtništvu pa se prav zaradi tega, ker nima svojega osrednjega foruma — doma, ne more razvijati tako, kot bi se sicer moglo. Zdajti nov dom v današnjih časih je težko. To so poizkusili že sindikati, pa v vse delo obstalo, in stoji danes velianska, komaj do kleti zgrajena stavba, brez vsakega haska. Zato bi bilo najbolje dati Rokodelski dom v trajno last obrtništvu, ki bi edino moglo dom pravilno uporabiti. Za zgradbo lahko vedemo Ljubljano. Tudi tam je obrtništvu prevzelo bivši Rokodelski dom. Kaj pomeni ta dom za ljubljanske obrtnike, samo v Novem mestu lahko videli od prilike koncert ljubljanskih pevcev v Novem mestu. Zakaj bi torej tudi novomeško obrtništvu ne moglo uveljaviti svojih pravic in dobiti Rokodelski dom v lastništvu oziroma v upravljanju Obrtniki, stvar je premislila vredna! — ?

(Članek objavljamo na željo novomeških obrtnikov in pričakujemo odgovora s strani sindikatov v Novem mestu.)

Jesen je dahnila nad Žlebinjo. Z razkošno paleto je poslikala plašč zelenih host in vinogradov. Jesensko deževje je za hip prenehalo, kot bi hotelo ustreči nestrpnim vinogradnikom in jim dati toliko časa, da spravijo svoj pridelek. Vode deró v doline, hrupno pojó svojo pesem, ki jo zdaj pa zdaj prereže vesel vrisk iz mladega grla. Gorice so oživele. Zidanice so odprte na stečaj, kakor bi čakale veselega svata Vinogradniki nabirajo obovše na sodih, da odmeva iz gorice do hoste v sosednjem hribu in nazaj.

Tudi Žlebinja je oživeła. Polni vinogradi trgatev se glasno pogovarjajo, piój in pojó — v Žlebinji je vsako jesen vriska in petja dovolj.

Včeraj je trgala Briška, trgali so Andreževi in danes trgajo Grčbovi. Pučkovi in kaj vem kdo še. Mladi Grbec skače okoli oglov kot objedeno živinčce, pregleduje zdaj posodo, zdaj hiti spet v vinograd in nazaj. »Dva brentača mu nosita v zidanico polni brenti, nadremšani, da se zliava za vrat. Grbec jrta točli malin, da vse teče od njega. Babe pa vpijejo in vreseče, da odmeva do Ševnice. Račjeja sela in še dalje, tja v Trebanjsko in Mirensko dolino.

Ob osmih so začeli. Zdaričkova mati so bili prvi v vinogradu. Kmalu so prišli trije Anžičkovi, nato Rorčeva mati, Tričerjevi in nazadnje še Laščenovala. Briška tudi ni bila med zadnjimi, čeprav se ob njem vidi. Zdej je prišel

LADO SMREKAR:

Trgatev v Žlebinji

delo, na kmetih vse rodbinske vezi postupe.

Zensk je bilo dovolj in kjer so le te, se brž razprede pogovor. To pot je začela Briška. Najprej je vprašala, koliko je ura. Grbec se je hotel ponorčevati, pa ji je brž rekel pedesetih. Zdaj je bil pri Briški ogenj v stehi.

»Kajaj?« — se je začudila — »Pol desetih in naš smrkvave šele zdaj v šolo menca? In ta duša je imela židan čas itj pred eno uro od doma? Ti zelenika-ti, ne boš šel hitro, kaj se pa vlečeš kot megla, da boš šolo zamudil. Ne boš tekel, kaj pa gledaš nazaj. Le počakaj zvečer, boš videl, kako bo padalo. Heee, počakaj, si vzel škarničel' za jajca?«

»Ne, sem pozabil!«
»Tako je! Kaj si pa vendar delal doma? Ne boš tekel, pa po Karo karto pojdi na odbor.« Skočila je do ograje in razjarjena začela lomiti late in žugati za njim. Fant jo je ubral, kar so ga nesle noge. Tedaj pa se Grbec zasmjeje in z njim vsi trgali. Zapeli so:

... Stara baba pa remeljne lom' ...

ški Tonček na Mirno, da ne bi zamudil šole.

Oblaki so se začeli pomikati proti vzhodu in nato proti severu, tako da je sonce posijalo v strmino.

»Hej, Briška, se nevihto si razgnala s svojim vpitjem!« — ji je rekla Zdarčkova.

»To pa že ni res; na babjo šlomo se pa ne ozirajo oblaki, če bi se, bi bila v Žlebinji vse leto suša. Sinoči so se tako kregali, da so cunje letale.«

»Ježič, Marija, kaj takega pa še ne!« — je rekla Rjavčeva mati, ki je pravkar prišla po meji. V isti sapi je nadaljevala:

»Ti hudičji nočejo elektrike napeljati Malinki, češ da je dala premalo denarja. Eh, kar naj jo imajo, pa naj po Trebnjem pometajo z njo!«

»Plačati je pa le treba. Mina, plačati!« — ji je ugovarjal brentač Božo.

»Kje naj pa solde dobjoo, saj vidiš, kako je težko za vsak dinar.«

»I, malo bi pa že lahko počakali, da bi kje presleplila tista dva jurja in Malinka po vrhu vsega še slaba babnica ni!« — je rekla Anžičkova.

»Kaj? Slaba? Kdo pa pravi, da je slaba? Ko so mi Talijski v Sajenicah požgali, se me je ona prva spomnila! In da ji rava morala podroščiti prod

hišo, vse zaradi tistih dveh špag, ki jim elektrika pravičte. Če bi jaz bila namesto električarjeve, bi kar počakala, saj se ne bo strgala in zbežljala iz Žlebine. Kaj voda gori, da je taka vinta? Pa ti pravijo: »tako, iz rok v roke, čez četri ure...« Kaj se pa to pravi? Kdaj pa smo pokojino dobili petindvajsetega v mesecu? Počakajjo naj!»

Tako je Mina zagovarjala in zagovarjala Malinko, kajti vsi so bili mnenja, da ni prav, če elektrika po bajti stene razbrska in pusti delo rekoč:

»Čez četri ure bomo pa naprej delali, če prinesete tista dva jurja.«

»Potlej so se zato tako kregali?« — je vprašal brentač Ivan.

»I, lej ga hudiča, babnica je vendar bel krdih spekla in kuro zaklala!« — se je zdrla Mina, očitno užaljena, da spriču tako imenitne razlage še vedno sprašuje.

»A tako, nisem vedel, jaz bi na njenem mestu kuro in vso peko kruha sam pojedel, drogevo pa z volj populil!« — je rekel Božo.

»Tako trapasta pa spet ni Malinka, da bi po svoji glavi mlatlila! Obratač se kakor te je volja, zadnjico boš imel vedno odzadi!«

»Vinta pravijo pri nas napelj

Vsi so se zasmjali besedam Rjavčeve Mine, prvortsne Žlebinske družabnice. Pogovor je tekel naprej.

»Prosenikomij njavam se pa pozna, da se doma ženijo!« — je rekla Laščenovala. — »Druga leta so bile tako obdelane, kot nikjer drugje. Peter in ona sta vedno nosila gnojnico na repo in vsako konjsko figo sta prestregla po poteh.«

»Kaj pa pri vas mati, kdaj se bo pa pri vas kaj poznalo?« — jo je podražil brentač Ivan.

Vsi so se zasmjali Briška je videla njeno zadrego, zato je ona prevzela besedo.

»Res je, njihove njive so kar žalostne letos, ne vem kako to?«

»Jaz pa vem, je rekel Božo — ona je imela zlomljeno roko, pa ni mogla. Vse strniščno korenje je reva z eno samo roko podmulila.«

»Poglej, pogled zeleniko pijano, kako jo zagovarja. Kaj te ni Micka prav nič izužila, ko ti je iz gnezda ušla?« — je zahrumela Mina.

Babnice so planile v smeh, Božo pa jim je zaripel od jeze odgovoril:

IZ NAŠIH KRAJEV

ZA UDAREC S »STEFANOM« 1500 DIN NAGRADNE

»Oh, kakaj je gostilna v vasi.« godrnjajo večkrat naše gospodinje. One že vedo kakaj. Zima prihaja v deželo s strahom in pričakovanjem vsi, katerih kurivo še stoji na čvrstih nogah v Gorjanjih.

Prav kurivo je menda bilo vzrok nepriljubljenosti, ki jih je sladko glinčni starjši možakar zabrusil mlajšemu v obraz v Zagarjevi gostilni. Pravilo, da če raste previsoko v oblake, je rad zadeno blisk. Tu pa ni bilo ne bliška ne groma, pač pa je od nekdaj priznani »stefan« in us posebnano nežno pobažal izvalno lin nos strica Janeza.

Uganite, kaj se je zgodilo nato? NI! Pač, nekaj je še bilo potem. Na Dolnji Teški vodi so ugnetli, da Drago zalpej s petnajstimi stotniki razbiti nos brez stihni potov je Novo mesto. Pra' to, da al je ranjence za ta oblični ogreji sree in zelodec s pristno Malensko kapljico, junak večera pa je s tem dobil možnost, da se v svojem sportu še bolj izpopolni.

Z DOLENJSKIH TOPLIC

Trgatev v okoljskih vinogradih je končana navzile slabemu in neugodnemu vremenu, ki je ovrnilo delo. Vinski pridelek je kolikseno sicer precej dober in bogat, saj bo marnikateremu vinogradniku primatejalo posejdo, slabši pa bo v kakovosti, ker je bilo skladiščno leto premalo toplote in prevleč dežja. Zlahkno gradnje je precej gnajo, samorodnice pa so se zelo uspele, kar je zelo zaviralo delo, ker so trgaji morali po-

birati jazode po tleh. Vendar vse to dobrovolnega vinogradnika na ovira, da ne bi kazal vsevelega in zadovoljnega obraza.

Slabo vreme ovira pa jesenska dela. Mnogo krompirja je še v zemlji, ajda še ni vsa požeta, po poljih je še mnogo korne, pa tudi jesenska setev še ni zaključena. Tudi s kurivom so ljudje premalo preskrbljeni, mraz pa je že kar občuten. Zato al vsi žele vsaj še nekaj lepih, topljših in sončnih dni.

DIVJASKI KOLESAR V SMIHELU

V četrtek, 11. oktobra, popoldne je šla učenka IV. razreda osnovne šole v Smihelu iz šole domov. Blizu šole pa jo je podrli na tla in zavozili čez njo 17-letni Vesel J iz Vel. Škrjanč. Ponesrečenka je obležala na cestni, od koder jo je učiteljica odnesla v šolo in poklicala rešilni avto. Na kirurškem oddelku v novomeški bolnišnici so ugotovili, da ima učenka Franež zlomljeno levo nogo nad kolonom.

Brezvestni kolesar je po svojem dejanju urno odpeljal mimo šole in se je ponesrečenki škodoželjno smejal. Vozil je z vso naglico in brez zvonca, pred seboj pa je peljal na kolesu še svezja desetletnega brata, učenka Franca, ki je hodil pravilno no deset strani ceste. Vesel J je križaril s kolesom po cesti in nalašč zavozil v njo, kar so povedali součenci-otvidci. Že pri pošti v Smihelu je zavozil v gručo šolarjev in se mu je učenka Podbevska komaj umaknila Vesel sploh zelo rad straši šolsko mladino s tem, da zavozil s kolesom proti njej Med vožnjo pa rad izvaja tudi razne umetniške zvijače, češče vozi brez drže itd. In je pravi strah za otroke.

Organi ljudske milice, ki so se za stvar resno zavzeli in so krivca že zaprli, naj upoštevajo vse to in naj za strogo kaznujejo v opozorilo vsem ostalim kolesarjem, ki dirkajo brez zvonca skozi vas.

IZ PREGRADE OB KOLPI

Dober streljaj južno od Pregrada se cepita dve državni cesti — brez kazipotal! Leva cesta pelje od Starega trga preko Vinice in Črnomlja, desna pa v Dol in se nato obrne južno po obrežju Kolpe čez vasi Prelesje in Kot ter se konča pri taki imenovani Blaževskem Ladišču. Vas Blaževci je na hrvaški strani Kolpe. Pred več leti so imeli Blaževčani na Kolpi svoj brod, na katerem so prevažali preko Kolpe tudi težke vozove. Sedaj pa tega nimajo že več let. Blaževčani pravijo, da ga sami niso zmožni napraviti. Brod na Ladišču je bil velikega gospodarkega pomona zlasti med sosednjo hrvaško in Poljansko dolino. Važen je bil tudi zato, ker je bila z njim najkrajša pot na Vrhovsko in v Gorskji Kotor.

Dokler je bil na Kolpi brod, je bil promet zelo živahen, saj so na njem prevažali vozove in živino. Sedaj je vse to minilo; zato bi bilo kulno potrebno, da se spet zgradi nov brod, ker se bo s tem začel spet živahen promet na obeh straneh reke Kolpe. S. J.

NOVO MESTO

V nove lastne prostore se bo v kratkem preselilo podjetje »Cigra« v Novem mestu. Stavba na Ljubljanski cesti, kjer ima mehničarsko delavnico, so razsili in dozdali, tako da so dobili deset pisarniških prostorov. Nameravajo dozditi še prostor za dve kotičke. Novo dozidani prostori bodo popolnoma zadostovali za potrebe podjetja. Nihovemu zgledu bi morala slediti še druga podjetja, pa bi se stanovanjska kriza kmalu ublažila. R.

Po tednu Rdečega križa

V Novem mestu sta priredila okrajni in mestni odbor RK za zaključek tedna svečano akademijo v Domu ljudske prosvete. O ciljih in pomenu organizacije RK je govorila tov. Milena Bučarjeva, s peštrimi sporedom pa so sodelovali: mladinski orkester z gimnazije pod vodstvom dirigenta D. Šproca, orkester SKUD »Dušan Jereb« pod taktirko J. Mikoliča, pevski zbor novomeških učiteljskih pod vodstvom pevovodje T. Marklija ter učenci osnovne šole in gimnazije z ljubkimi nastopi ter ples.

Športne vesti

NOGOMET

»Rudar« (Črnomelj) : »Triglavec« (Kočevo) 3:2 (2:2)

Mimulo nedeljo je gostovalo nogometno društvo »Rudar« iz Črnomlja v Kočevju s prijateljsko povratno tekmo pri tamkajšnjem »Triglavec«. Po prvem polčasu sta bili obe moštvi precej enak, o demor govori tudi neodločen rezultat. V drugem polčaju pa so pokazali premoč gostje, ki pa vendar niso znali izkoristiti igre v večjo korist. Igra v Kočevju ni bila tako živahna kot minulo nedeljo v Črnomlju. Gladalec je bilo zelo malo.

ODBOJKA V NOVEM MESTU

V nerazgibani, precej mladni igri sta se v nedeljo pomerili na boki moštvi zvezne odbojkarke lige: SD Zeleniščani iz Ljubljane in SD Krake iz Novomeškega. Zmagali so gostje z rezultatom 3:1 (15:3, 15:6, 12:15 in 16:14). Sodil je Podbevišek iz Ljubljane. Gladalec blizu 100.

SPORT V GRADACU

V nedeljo so se gradski pionirji, ki imajo moštvo »Svoboda«, pomerili v prijateljski nogometni tekmi s pionirji »Rudarja« iz Črnomlja. Zasluzeno so zmagali gradski pionirji z rezultatom 3:2. P. F.

NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA

V OKRAJU KOČEVJE

V mesecu septembru 1951 se je rodilo v kočevskem okraju 22 otrok, od teh 15 dečkov in 7 deklic. Umrlo je 11 oseb, porok pa je bilo 23.

Poročili so se:

Šofer Boje Jože iz Vas. Fara in delavka Krulič Slava iz Kočevja; gozdni delavec Corel Franc iz Kočevja in poljedelka Klepac Ivanka iz Kočevja; gozdni delavec Delić Jovo iz Kočevja in kuharica Golnič Ana iz Kočevja; poljedelec Gojzer Franc iz Kočevja in poljedelka Kruc Jožeta iz Koprivnika; mehanik Hofman Edvard iz Kočevja in frizerska pomočnica Rihena Vilma iz Kočevja; tesarški delavec Hozjan Jožef iz Ribnice in delavka Rus Rozalija iz Ribnice; mizar Jančič Jože iz Celja in pletilja Mavrovič Marija iz Kočevja; mesar Janež Franc iz Globel in šivilja Panto Marija iz Kočevja; delavec Korošec Stanko iz Kočevja in tovarniška delavka Strojnern rojena Lovšin Alojzija iz Kočevja; tovarniški delavec Kordis Ivan iz Konca vasi in poljedelka delavka Pintarič Veronika iz Konca vasi; voznik Likar Stefan iz Kočevja in poljedelka Poper Justina iz Novega mesta; kmetijski tehnik Lesnik Zvonko iz Cvilačev in znanstvenik in agrar. Mraz iz Oneka; poljedelec Motlošek Ivan iz Mahovnika in poljedelka Gabar Marija iz Mahovnika.

Pek Novakovič Milan iz Ribnice in kuharica Lunra Ljudmila iz Ribnice; poljedelec Pelear Ladislav iz Mahovnika in poljedelka Donko Elizabeta iz Mahovnika; uslužbenec Poje Jakob iz Novega Kota in poljedelka Gerušec Katarina iz Koprivnika; gozdni delavec Resman Vjekoslav iz Novih Laz in poljedelka Poje Ana iz Novih Laz; gozdni delavec Rus Anton iz Travnika in poljedelka Lavrič Ivana iz Travnika; delavec Saharner Stanislav iz Mengša in delavka Campa Marija iz Sodražice; delavec Timpe Karel iz Kobiljevo; rudar Turk Feliks iz Kočevja in kuharska pomočnica Smolida Ivanka iz Kočevja; sofer Vrtnik Ivan iz Kočevja in kmetica Majetič Marija iz Vas-Fara; poljedelec Zaljk Jožef iz Rajhonova in poljedelka Horvat Marija iz Rajhonova. — Cestitamo!

Umrli so:

Gospodinja Benina roj. Lavrič Jera iz Črnege potoka, stara 82 let; otrok Černe Stanislava iz Suhgega potoka, star 5 mesecev; kmet Drobnil Janez iz Gorlice vasi, star 64 let; otrok Gor Jožef iz Stare cerkve, star 6 mesecev; prevzlikar Klun Anton iz Rakitnice, star 88 let; otrok Pahulle Ludvik iz Rakitnice, star 2 mesece; gospodinja Pucelj roj. Bertram Terezija iz Ribnice, stara 70 let; kmetica Serec roj. Žagar Marija iz Bezgajev, stara 76 let; delavec Seruga Franc iz Koprivnika, star 28 let; gospodinja Turk Iva iz Oslnice, stara 74 let, in delavec Zunk Jože iz Koprivnika, star 52 let.

V OKRAJU ČRNOMELJ

V črnomeljskem okraju je bilo v septembru 36 rojstev, od teh 23 dečkov in 13 deklic.

Umrlo je sedem ljudi:

Cestnik roj. Špelč Katarina, kmetica iz Vinice, stara 72 let; Jerman roj. Kmetič Marija, gospodinja iz Črnomlja, stara 39 let; Milek Jožef, sin posestnika iz Adlošč, star 16 let; Starec Anton, uslužbenec iz Rosalnice, star 40 let; Kastelec Banja, otrok iz Starega trga, star eno leto; Kambli Stanišlav, otrok iz Črešnjevca, star 6 mesecev; Butala roj. Tkalič Katarina, posestnica iz Dobliš, stara 67 let.

Poročilo se je šest parov:

Kastelle Jakob, upokojenec, Vinj Vrh in Geršič roj. Ivanšek Ana, posestnica, Stranska vas; Krizl Mirko, čevljar, Črnomelj, in Černe Ana, delavka, Črnomelj; Ban Anton, oficir JA, Draščič in Dravec Marija, gospodinja, Ljubljana; Nemanjič Martin, železnica, Rosalnica, in Ivaničič Stefan, poljedelka, Rosalnica; Majerle Janez, poljedelka, delavec, Predgrad, in Majerle Darinka, poljedelka delavka, Predgrad; Potokar Jožef, tesar, Kočevje, in Malnarčič Danica, uslužbenka, Kočevo. — Cestitamo!

Urja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tona Gosnik — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Ljubljanska cesta 25, telefon št. 127 — Poštni predal 33 — Tekoči račun pri Komunadni banki v Novem mestu št. 616-1-90323-1 — Četrletna naročnina 75 din polletna 150 din, celoletna 300 din — Naročnina se plačuje vnaprej — Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani

Lovci na Sinjem vrhu so ustrelili volkuljo

Pred kratkim so se priklatali v okolico Sinjega vrha volkovi in v enem dnevu poklali v Damlju in na Sinjem vrhu 5 ovac. Precej škode so naredili tudi med domačimi in divjačino v gozdovih. Lovci s Sinjega vrha, ki so priredili pogon na volkove, so imeli nekaj uspeha. Ivan Snelar je ustrelil 40 kg težko volkuljo, drugega volka pa je obstrelil, da je močno krvaveč zbežal v gozd.

Na sliki (od leve proti desni): lovec Ivan Snelar, Ivan Medved, tovariš, kateremu je volk odnesel ovco in je sodeloval v lovu kot gonjač, ter lovec Peter Banič, vsi s Sinjega vrha v Beli krajini.

Tovarišu Francu Gutmanu v spomin

V petek 12. oktobra so pokopali v Dolenjskih Toplicah tovariša Franca Gutmana, matičarja KLO in načelnika gasilskega društva, starega partizana in aktivista OF. Tovariš Gutman je bil zaradi svoje znane nesebične delavnosti v korist naše skupnosti priljubljen pri ljudeh v bližnji in daljni okolici. Že v mladih letih se je vključil v napredna društva, bil je dober pevec in član igralske družine, ki je bil s svojim humorjem dobrodošel v vsaki družbi. Dolga leta je aktivno pomagal topliško-gasilstvu.

V času italijanske okupacije se je že leta 1941 udeleževal številnih akcij, ki so bile naperjene proti okupatorju. Leta 1942 so ga Italijani z drugimi Topličani vred zaprli in odgnali na Rab, kjer je preživel vse strahote italijanskega mučenja. Z Raba so ga odpeljali v Padovo, kjer je dočkal kapitulacijo fašizma in takoj odšel v partizane na Primorsko, kjer se je udeležil mnogih

bojev. Zaradi poškodovane noge je bil kasneje poslan v partizanske delavnice na Kočevsko, kjer je ostal do osvoboditve. — Ze leta 1944 je Partija sprejela v svoje vrste tudi pokojnega Franceta, ki je z delom in požrtvovalnostjo dokazal, da ljubi svobodo in pravico čez vse na svetu. Pred leti se ga je lotila nevarna bolezen, katere kralj je dobil še v času italijanske okupacije. Po večmesečnem hudem trpljenju je v preteklem tednu umrl in zapustil ženo in triletnega sinčka.

Velika udeležba pri pogrebu, kamor so prihтели prijatelji in znanci od blizu in daleč, je potrdila njegovo priljubljenost. V imenu Dol. Toplic se je poslovil od pokojnika tov. Jože Pelko, ki je podčrtal nesebično delo Franceta Gutmana za boljšo bodočnost našega ljudstva.

Naj mu bo lahko slovenska zemlja, za katero se je boril.

S takimi suroveži pred ljudsko sodišče

Obsojanja vredna surovost šoferja novomeškega »OKAP«

V soboto 13. oktobra okoli 16.25 je stal pred hotelom Kandija tovorni avtomobil okrajnega avtopodjetja Novo mesto z evidenčno številko št. 2907. Po cesti sta prišla v mesto dva šolarja. Eden izmed njiju je s šibo podrazil pod zadnja kolesa kamiona. Nenadoma je priteklo od nekod šofer, pograbil z eno roko fantka, z drugo pa kos polena ter začel z njim udrihati po otroku; tolkel ga je po glavi, rokah in po hrbtu, potem pa ga je sunil s težkim čevljem tako, da se je otrok zakotalil dobre tri metre po cesti.

Ne bomo trdili, da otroci ne morejo narediti škode pri avtomobilu, toda samo s šibo prav gotovo ne. Vsekarj pa nihče nima pravice otroka pretepsti na tako surov, nečloveški način, pa četudi bi naredil komurkoli kakšno škodo. Kdo bi nosil posledice, če bi surovež-šofer poškodoval otroka za vse življenje? Res je, da je tolkel otroka z jelovim polenom, to je z lato, dolgo kakšnih 35 cm, široko pa 8 krat 5 cm, vendar pa je to dovolj, da bi otroka lahko trajno onesrečil. Na pripombo ljudi, ki so prizor gledali, češ, da ni lepo otroka

Kino

KINO NOVO MESTO PREDAVAJA:

Od 19. do 22. oktobra: Ameriški film »Morja široka cesta...« Predfilm: Filmske novice št. 33.

Od 23. do 24. oktobra: Italijanski film »Rigolettos«. Predfilm: Mesečnik JA št. 21.

Od 25. do 29. oktobra: Ameriški film »Sohozad«. Predfilm: Obzorik 49-II.

Mino in njeno priletno mamó, s katero sta skupaj zvonili. Zdaj sta za hip prenehali in začeli novo pesem. Poslušalci, ki so ju poslušali soboto za soboto, so jo takoj spoznali. Bila je tista:

»... Mina dej, Mina dej, Mina dej, je že dabr' mama, je že dabr' mama...«

Zvonovi so peli, njih srebrni glas se je razlival daleč po okolici in odmeval visoko pod nebo. Trgači so ukajoč odšli v zidanico, kjer jih je čakala zajetna orehova potlica in izvrstno vino iz Laščenove zidanice, kjer imajo vedno najboljšega.

Grbec, ki je že prej nosil trgatem pijače, je bil vesel take korajže in pestrega pogovora. Brentač Ivan je bil okajen, da je sprva le godrnjal, tako da ga ni nihče razumel. Čez čas je vstal in odjadril k Laščenovi mami na kolena. Začela sta se objemati in poljubljati kot stara prijatelja. Trgači so se na vse grlo smejali. I, kaj pa je to takega, ljudje božji, če se poljubljata dvainvajsetletni fant in petinšestdesetletna babcina! Laščenova mama ni kar tako, kjer je ona, je vedno smeh, veselje in živahen pogovor!

Taka je bila letošnja trgatem v Zlebinj. Električar, za katero so žlebinske vdove sredi najostreje zime same kopale jame, je bila glavni predmet razgovora v vseh žlebinskih vinogradih ter zidanicah in Rjavčeva Mina je na vsa usta trdila, da se tudi kurnice pogovarjajo o njej.

Poznalo se jim je, da jim je Grbčeva žganjica udarila v glavo. Brentač Božo pa je kljub žganjici opozarjal babe na melodijo in vsebino zvonov. Trgači so se smejali, saj so poznali mežnarico

»Morja široka cesta...«

Film, ki bo nazdrnil mlado in staro, bodo predvajali v Novem mestu od 19. do 22. oktobra. Obhajevanja vredne naravne fotografije z lova na kite, borbe človeka s to ogromno živaljo, napetost in posrečena rešila filma »Morja široka cesta...«, vse to daje filmu trajno vrednost. Leta 1887. se je vrnil stari kapitan Berlin, znan kot izvrsten pomorščak, v pristanišče New Bedford. Vsi prikažejo, da bo šel v pokoj, stari pa si želi še enkrat na kite. Obvelja njegova želja, s seboj pa vzame vnuka Jeda in mladega pomorskega oficirja. Med Danom in malim Jedem se razvije trdno prijateljstvo. Jed je dober učenec. Trda šola na morju mu koristi. Nekega dneva se pojavijo kite, mornarji jih gredo lovit. Šola z malim Jedem se izgubi v megli. Dane, prvi oficir pa pozabi na vsa pravila in gre reševati pogesane. Stari kapitan, ki leži bolan v kajuti, se ob novi nesreči prikaže na krov. Lada je zadel ob ledeno goro. Nekaj dni za tem je zapisal ladjski kronist v dnevniki: »Dane je umrl kapitan Joy Berlin. Rodil se je in umrl na tej ladji.«

Starega kapitana igra znani ameriški igravec Lionel Barrymore, ki je v tem filmu ustvaril mojstrsko podobo. Prvega oficirja igra Richard Widmark, mladega vnuka Jeda pa Dean Stockwell.

Odvetničnik DR. GROS DAVORIN v Novem mestu — je preselil svojo pisarno na Ljubljansko cesto št. 20 — v bivšo notarsko pisarno (poleg gostilne Per).

MLADINA, VČLANJENA V PODMLADKU RDEČEGA KRIŽA. KREPI ENOTNOST MLADINE VSEGA SVETA

DRŽAVNO TRGOVSKO PODJETJE

Novo mesto EN GROS NA DEBELO

Uprava: Glavni trg 3, tel. 158
Skladišče: Kapucinski trg 3 (pri pošti), tel. 128

Priporočaja se
Uprava DRŽAVNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA en gros
Novo mesto

nudi trgovski mreži državnega in zadružnega sektorja vsakovrstno blago, živila, tekstil, galanterijo, železnino, papir in ostalo — po ugodnih dnevnih cenah. Blago dostavljamo po možnosti franco lokal kupca, sicer pa do namembne postaje kupca

V koroški zemlji utriplje slovensko srce

Po obisku bratov iz Pliberka in Šmihela
Prisrčen sprejem koroških pevcev v Novem mestu

»Njav čez izaro, njav čez gmajnico, čjer je dragi dom z mojo zibelko. Kdo ne pozna te prisrčne in ganljive koroške pesmi, ki jo pojo naši dragi bratje onkraj Karavank. Pesmi, ki tudi naš tukaj spremlja že od detinskih let: »Čjer je dragi dom z našo zibelko« lahko pojemo vsi, kajti tam na koroških tleh je imel naš rod svoj prvi dom v novi domovini, ko se je priselil iz daljnega Zakarpatja.

»Tam, čjer teče bistra Zilca« je prvič na novi slovenski zemlji pela mehka in sočna beseda naših davnih prednikov. In kakor srebrni odmevi nam zazveni iz davnine staro ime Koroška — Korotan! Od tam je naš rod prestopil Karavanke in Dravo, se razlil do morja in hrvaških meja. Tam so pred stoletji ustoličevali slovenske vojvode, tam, v Korotanu je jutro naše zgodovine, pa ne le jutro, tudi velike opoldanske ure.

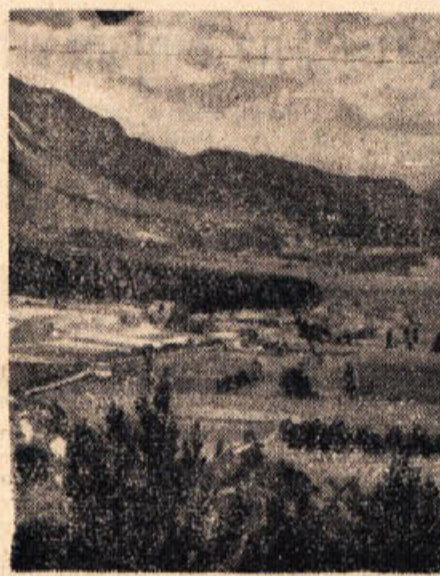
»Čjer mi zibel tekla je, tega kraja jaz pozabim ne...« Tudi mi ga nismo pozabili, Korotana, zibelke slovenskega naroda.

Korotan, naša ljubljena, neosvobojena zemlja! Pesem slovenskega rodu, pesem Zile in Osoj in Gosposvetskega polja, pesem vetrov s Karavank, tega okamenelga vzdihla med Savo in Zilo. Pesem zlahntih slovenskih src, koroških src, ki so v kleščah tujih gospodarjev, zatiralcev, skozi stoletja ohranila svojo slovensko besedo in zavest, svojo in našo pesem. Src, ki so kopnela in koprnljivo po združitvi s svojo materino domovino tokraj Karavank, src, ki so se borila in se borijo za veliki dan, ko bomo vsi pod eno streho, ko bo sproščena slovenska misel in beseda vladala pod Dobračem in ob Vrbskem jezeru in v Trstu in v Benečiji. Velik dan bo to za slovenski narod in celik kres bo takrat zagorel na velikih slovenski zemlji, kres iz dveh milijonov src!

je vstalo tudi koroško ljudstvo. Tudi Korotan je hotel vreči raz sebe jarem in sužnost. In tudi na njegovem čelu je zažarelo demant krvi, prelite za svobodo zemlje in človeka. Tudi tam so padali borci in koliko koroških src obiskuje grobove svojih sinov in hčera ter šepeta:

»Tam, čjer moj ljubi je pokopan... Ljubi, ki je za praporom svobode in s poveljčano slovensko zastavo šel tudi v smrt. Zlahnta, za svobodo prelita kri žari na čelu koroškega ljudstva; ta kri priča in kliče in čaka svoj dan, kajti za svobodo prelita kri ne umrje, kakor ne more umreti ljudstvo, ki jo je prelilo. Korotan dalje zori v sebi svoj sen

in klen je roč, ki ga stoletja stiskajo slovenske narodne skupnosti. Na sliki vidimo znanu Zilsko dolino z Dobračem v ozadju.

Prelep je slovenski svet onkraj Karavank in klen je roč, ki ga stoletja stiskajo slovenske narodne skupnosti. Na sliki vidimo znanu Zilsko dolino z Dobračem v ozadju.

o svobodi, in svobodna domovina tokraj Karavank je z njim!

In česa moremo biti bolj veseli, kakor obiska naših dragih in zvestih neosvobojenih bratov! Prišli so med nas, da potrdijo svojo ljubezen in zvestobo do skupne slovenske domovine in do vzorov nove Jugoslavije. Prišli so, da izpričajo, kako koroški zemlji utriplje slovensko srce. S pesmijo so prišli. Saj je pesem tisto, kar dolga stoletja tako močno vre iz slovenskih src v vseh radostnih in bridkih urah. In pesem Korotana nam je danes dvakrat bolj dragocena. Kajti pesem ne poveže samo skupne misli in hotenja, pesem spoji in objame srca. Srce ustvarja družino, srce najmočnejše brani zvestobo, srce premaguje ovire in briše meje.

Nad vse prisrčno in s toplo dobrodružico je pozdravilo Novo mesto preteklo soboto 22 mož in fantov iz Slovenske Koroške, ki so po dolgih letih prišli obiskat kmetijsko šolo na Grmu, na kateri so pred desetletji dobivali nauke za umno gospodarstvo, pa še vse kaj več kot le nasvete za kmetijstvo. V srce se jim je vtisnila zavest, da so v resnici eno z ljudstvom tostran Karavank. Lepe vtise so odnašali s seboj na Koroško, ko so zapuščali Grm in prijazno Novo mesto. To je povedal tudi najstarejši izmed tovarišev, ki so prišli na obisk, svivolasi Lovže Milač iz Blata pri Pliberku, ki je obiskoval grmsko šolo v letih 1906/1907. Drugi, mlajši, so bili v šoli leta 1936 in 1937, pa tudi prej — vsi pa so se vračali bogati v svoje kraje.

V soboto zvečer so se po kratkem oddihu na Grmu predstavili dragi gostje v nabito polni dvorani Doma ljudske prosvete. Otket moškega pevskega zbora iz Pliberka je prišel na oder ob navdušenem ploskanju Novomeščanov. Prvi je spregovoril podpredsednik SKUD »Dušan Jereb« Severin Šali, ki je v zanosnih besedah pozdravil Korotan in zveste brate od Zile in Drave. Za njim je spregovoril o starih vezeh Dolenjske s Koroško predsednik Sveta za prosveto in kulturo pri MLO Bogo Komelj, ki je v imenu Novega mesta podaril Koroščem umetniško sliko B. Jakca, tajnik SKUD Polde Cigler

pa je izročil pevcev Jakčevo Grafiko in šopek nageljnov z rožmarinom. V imenu gostov se je zahvalil za iskren sprejem in darila tajnik Prosvetne zveze tovariš Singer, ki je podaril MLO knjigo »Koroška v borbi«. Nato je zadonela v dvorano koroška slovenska pesem, čista kakor biser, mehka, sanjava in polna toplote. Pod vodstvom Zdravka Hartmana-Folteja je otket, ki je pel po vojni tudi že v Trstu, Gorici, na Dunaju in še marsikje, pel iz srca in tako ubrano, da s priznanji nismo mogli ponehati. Nad vse uspel večer so nadaljevali gostje med znanici in prijatelji v hotelu Metropol, naslednji dan pa so si ogledali posestvo na Grmu. Popoldne so zapeli več pesmi v novomeški razglasni postaji, popoldne pa jim je zaigrala mladina grmske šole in novomeška vojaška godba. V prijetnih pogovorih z učitelji, predstavniki

Pismo tovarišu pod Gorjanci

»Dragi tovariš, danes sem se spomnila, da Ti dolgujem odgovor. Danes je moj veliki praznik. Ne začudi se zato, če bo moje pismo daljše od Tvojega. Pisal si mi o sebi; glej, tudi jaz bi Ti rada povedala o tistih dneh, na katere se spominjava oba in katerim pravimo — preteklost.

Danes je poteklo deset let, odkar me je Partija sprejela v svoje vrste. Z vso silo je oživelo danes tih deset let pred menoj. Tako mi je, kot da živim zares šele od takrat, ko sem spoznala cilje naše Partije in Osvobodilne fronte. Spomin mi sega v leta pred vojno. Deset let sem živela v velikem mestu. Komaj šestnajst let mi je bilo, ko sem odšla z doma; bila sem pravi otrok. Moj dobri oče mi je takrat naročal: glej, da ne boš hodila po slabih poteh. Njegovih besed tedaj nisem razumela. In vendar mi nihče vsa tista dolga, mučna leta ni mogel reči, da sem hodila po slabih poteh. Spominjaš se pa, da je bila takrat čast cenejša kot vsakdanji kruh. Pred očmi mi vstajajo dnevi, ko sem v ranih urah in pozimi vsa omočilna od lakote iskala po mestu dela. Burja je rezala do kosti in metala v obraz ledene snežinke. Mesto je bilo mrčno in megleno, brezdomcevi, ki smo iskali za služek in se zaletavali po ulicah, je bilo na stotine in tisoče vsak dan. Zvečer pa so bile ulice in ceste bojno razsvetljene, v izložbah se je lesketalo bogastvo. Koliko kruha, belega kruha, je bilo povsod! Ali me lahko razumeš, ali razumeš lakoto dolgih dnevo in noči, ko ni bilo dela in nisi imel kaj jesti, tam pa je bil kruh in ga nisi mogel vzeti. Kruh me je spremljal v prividi in v sanjah.

V tistih letih so bili v mestu večji delavski štrajki. Bile so demonstracije in prvomajske parade. To je bilo pred začetkom zadnje vojne. Videla sem delavske matere z lačnimi otroki; njihov jok me še danes peče v srcu. Polcija je razganjala demonstrante in stakulo joče delavce. Gledala sem, kako je policija pretepala demonstrante; nihče ni gledal, če je padalo po ženah ali otrocih. Nekoč je delavec na cesti iztrgal policistu gumijevko in ga z njo pretepel. Med demonstranti je zavladalo veselje; sama sem se smehljala na robu ceste. Po pretepih je na cesti navadno obležal težko ranjen ali mrtev kakšen delavec. Na zidovih modernih palač pa so kričale krvavo rdeče črke: »Dajte nam kruha!«

Takrat sem pri naprednih delavcih

spoznala cilje Partije. Vsak dan bolj se mi je vivalo. Pred začetkom naše velike borbe mi je padla zadnja tenčica izpred oči. Kaj naj Ti pišem izza dni naših bojev, ko vendar vse veš in si bil moj najboljši svetovalec in prijatelj? Veš tudi, da sem med vojno izgubila očeta, dom in da je nevarna bolezen pustila kal smrti v meni. Glej, in vendar je navliče težavam danes življenje tako lepo. Cisto drugače kot nekdanje spominjam preteklosti, lakote in zaničevanja, ko je bil delavec manj vreden kot pes. Psy so z dobro voljo vrgli kost od mize, nam pa niso privoščili niti tega.

Pisal si mi, da bil meni na ljubo pripravljeno kaj storiti zame. Ne čudi se torej, da Ti danes opisujem use to. Povedala bi Ti rada le to, da bi vse, kar bi naredil zame, naredil za tisoče, nekdanj zaničevane brezpravne ljudi v naši domovini in za milijone drugih izven meja naše države, ki se jim še danes godi tako kakor se je nekoč nam.

Deset let je tega, kar sva se spoznala v našem velikem delu za svobodo, pravico in srečno domovino. Oba se spominjava preteklih let. In če Ti je kdo v teh letih nevede storil krivico, ne misli več na to! Za to, kar smo ustvarjali in še gradimo, je vredno žrteti in žrtvovati!

18. oktobra 1951.

Prisrčno Te pozdravlja INA.

Prosvetni delavci novomeškega okraja so ustanovili profesorsko in učiteljsko društvo

Izmembe v oblikah dela v našem družbenem življenju zahtevajo tudi izmembe v društvenem in organizacijskem delu. Med organizacije, ki so zaradi svojih notranjih nalog dolžne izpremeniti dosedanj sistem dela, spada tudi sindikat prosvetnih delavcev Jugoslavije, ki se deli po skupnih III. kongresa ZSJ PD v strokovna društva. Tako so prosvetni delavci novomeškega okraja v soboto 13. oktobra v Novem mestu likvidirali dosedanj sindikalni podružnici prosvetnih delavcev na srednjih in osnovnih šolah in ustanovili Učiteljsko ter Profesorsko društvo s sedežema ob organizaciji v Novem mestu. Pred ustanovitvijo novih društev so funkcionalji o. h. podružnice poročali o dosedanjem delu in poslali referate o III. kongresu prosvetnih delavcev, ki je bil v Zagrebu, kakor tudi o konferenci republ. odbora sindikata prosvetnih delavcev ki je bila v Ljubljani. Ob ustanovitvi obeh društev sta govorila delegat RO SPD tov. Melihar in sekretar OK KPS tov. Zuzelj, ki sta podarila vrsto nalog, ki stoje pred prosvetnimi delavci v tem šolskem letu. T. M.

Zbiramo zgodovinske zaklade in jih rešimo pozabljenja

Po Dolenjskem, zlasti v širši okolici Mokronogva, sem imel priložnost videti in slišati marsikaj zgodovinsko zanimivega o svojem rojstnem kraju. Stari upokojeni sodni uradnik Janez Makuc je bil dober kramljak, kadar se je lotil dogodkov minulih stoletij. Bil sem še šolar in se spominjam njegovega pripovedovanja o krutosti graščakov, ki so mučili slovenskega kmeta. Najbolji mučitelj so bili lastniki graščine na Cretzu. Škofi odprtno pred več stoletji zgrajena visokega stolpa so metal svoje podložnike in jih pustili umirati od gladi. Od sledov črešeske graščine je še dobro ohranjen zidovje tega stolpa, zgrajena iz geometrično ravnih kamenitih kvadratov. Pokojni Makuc je omenjal tudi hodnike, ki so globoko pod zemljo nekaj sto metrov daleč vezali drugo graščino na griču blizu Dolenjskega mlina pri Doljem Lakencu. Sledovi te druge graščine so še vidni. Makuc je bil zelo bogabojšč starček, a mi je kot dijaku naprednega mišljenja vseno izustil besedo o Cretzu, da je bil to hudicev grad in da so stolpa rekli stari ljudje »Tajturni«.

Čreški graščak je bil velik babjek in je zahajal na veseljačenje v bližnjemu mokronogovskemu graščino. Makuc mi je tudi pripovedoval v nastanku krajevne imena Smečtopše. To je pet minut od Mokronoga na bregu njihne planote, skozi katero pelje glavna cesta proti Škocjanu in Novemu mestu; tam so ocepili na levo občinska cesta, ki vodi na vinorodni Makovec. Jerperjek (Herberge) in na Telče. Na tej planoti se je, po pripovedovanju Makuca, nekoč prikazal graščaku iz Cretza sam hudič, ko se je ta peljal v kobelji proti Mokronogu. In ta škrat je bil preobleden v prekrasno žensko ravno in trenutku, ko je pohotni graščak hotel priviti k sebi, pa so se ji prekrasne nožice spremenile v ostudne parklje in na čelu sta se ji prikazala dva žareča rogova. In v tem hipu graščak zavpil: »Jezus, to je vendar škrat!« Takoj je zasrnelo po zvepi in hudič je je ucvrl proti Zapčevarju in izgubil v Ajdovskih jamah.

Tudi nad gorjamskim delom Mokronoga, imenovanim Frenga (franger), kjer so nekoč Francuzi streljali tiste tatove, ki so ukradli nad deset frankov vrednosti, so ostale pod zemljo še ne odkrite zgodovinske vrednosti. Tam pod vinorodno Prigo so še danes sledovi, kjer je stala graščina na ljubeckem zatišju a prelestnim razgledom proti štrajbski okolici. Tukaj je pripovedoval Makuc, je našel še zdavraj pokojni Pečnik nešteto zgodovinskih zakladov, od katerih so najlepši romaji takrat na Dunaj. Tam bi utegnili biti tudi rezervar srednjeveškega vodovoda, na čiger ostanki so naleli pred neko dvoajetimi leti, ko so delali temelje za godarsko poslopje pri pokojnem Francu Kolencu tik pokokskega doma. Ko sem si takrat ogledal prostor, so delavci previdno izvezli cevasti hrastov hlod v premeru približno 30 cm. Zaradi mokrote je hlod postal tekom več stoletij popolnoma črn in je na zraku razpadal. Pa tudi mokronoški rodoživci, duhovnik in pesnik Šušelj je imel srečno roko in je v trgu, kakor tudi v neposredni bližini Mokronoga, odkril poleg drugih zgodovinskih predmetov, loncev, železa itd., tudi prilično količino starega denarja od starihskih do srednjeveških kovancev v bronu in srebru. Najdražje vrednosti iz keltske dobe je pa okoli pred polstoletjem odnesla vojvodinja, Mešklenburška. Marsikatera zgodovinska redkost je zginila iz trga in njegove okolice izza časa pred vojno, ko je bival v Mokronogu nekaj let upokojeni tajnik glavarstva Ludvik Schiltzohofen; le-te stvari so šle večinoma v tujino. Spominjam se še tudi na dobro ohranjen srebrni vrvčasti tolarjev izza časa Ernesta Železnega, ki ga je skrbel dvajletni mokronoški klepar, pokojni Anton Koracin starejši, ki ga je našel v okolici trga.

Strokovnjaki naj bi posvetili pozornost tudi srednjeveški cesti, ki je peljala skozi Lošče mimo Mežljevih ovah do Sv. Florjane. Tam so še vidni ostanki zidu, ki je obrabljen do ceste.

Ljudstvo naj pa posebej pozornost pri skavi gradnji ob kopanju temeljev in vodovodnih jarkov, pri kopanju jam za sadno drevje in pri rigolanju vinogradov. Sam sem naletel ravno ob taki priložnosti v bližini Škocjana na razne zgodovinske vrednosti, na več bronastih kovancev izza časa starorimskega cesarja Vespazijana in celo na dobro ohranjen srebrni cesarice Faustine Divine, ki sem ga izročil pred petindvajsetimi leti numizmatiku inž. Cervniku iz Krmelja. Kmet se je s starorimsko opeko okoristil pri gradnji svinjakov. Vselej sem naletel pred vojno za zanimanje in vzpodbudo pri muzeju in Ljubljani.

Tudi novomeški okolici je treba posvetiti več pozornosti. Človeka kar srce boli, ko

vidi pred očmi uničevanje zgodovinskih dobrin. Zadnji čas je že, da se reši, kar se še rešiti da, v med vojno uničeni cerkvi Sv. Roka, en in pol kilometra oddaljeni od Novega mesta, ki ima ohranjeno letnico na portalu 1561. Lanskopolje je še slučajno zdrževal v Rogarji vasi sin slovenskega kulturnega delavca iz zgodovinarja Josipa Brinarja Tovariš Miran B. iz Ljubljane. Prešernova ul. 1. je bil toliko poartvoalen, da je fotografiral cerkev tudi v notranjosti. Posnel je tudi zgodovinsko in propadajočo kapelico v Gotni vasi s freskami iz leta 1771.

Lani v jeseni, ko je kopal delavec Gomšek temelje za hišo Staneta Kosa ob Trdinovi cesti, sem našel na kupu prsti iz vodovodnega jarka manjšo in nenavadno široko podkev. Delavec mi je povedal, da jo je zasul v bližnji daljši kovinast predmet — opozoril sem ga na previdnost. Podkev sem oddal Narodnemu muzeju, kjer je bil strokovnjak enako mnenja, da je starorimska izdora. Slučajno sem prišel letos do tega februarja na gradbo v stika s tov. Stanetom Kosom, ki mi je ob Trdinovi cesti pokazal kraj, kjer je tudi on našel enako podkev in je obžaloval, da so jo otrceli zavrgli. Zatrtil mi je, da se bo v bodoče za to bolj zanimal. Že 21. februarja letos pa me je tov. Kos opozoril ob navzročnosti tov. Viršiča, ki si tudi tam gradi hišo, na sledove kamenja. Plast je razodevala, da bi izviralo kamenje od kakega cestička ali podobno. Tov. Kos se je nato še bolj potrudil ter kmalu našel oster kovinast predmet. Ugotovljeno je bilo, da je kovinast predmet isti, kakor starorimskega izvora in da je bilo tamkaj grobišče.

Navedeno me je vrstilo zato, da bi ljudstvo vztrajno sodelovalo pri odkrivanju zgodovinskih zakladov, ki jih hrani slovenska zemlja v svojih nedrkih in da je marsikateri, na videz brezpomemben predmet, lahko neprecenljive vrednosti za narodno premoženje. Že pri odkritju navedene podkve sem moral od strani zavistnega hudobnega jezika slišati marsikatero pikro in zaničljivo opazko, češ da je ord erknjena laška mules, toda nisem klonil in bom še z večjim veseljem po svojih močeh pomagaj za korist skupnosti, kakor je dolžnost slehernega Dolenjca. Tako bo na novo ustanovljen muzej zvidel resničnega domoljuba z bogato zbirko.

Henrik Šbil

OBVESTILO NAROČNIKOM

Te dni smo razposlali vsem naročnikom Dolenjskega lista, ki še niso poravnali naročnine za leto 1951, opominjske poloznice. — Prosimo jih, da dolžne zneske takoj poravnajo in si tako zagotovijo redno prejemanje tednika, hkrati pa se bodo s tem izognili nadaljnjim nepotrebnim visokim opominjevalnim stroškom.

Vsem naročnikom, ki so medtem prejeli opomin našega pravnega zastopnika, pa smo Dolenjski list ustavili.

Uprava Dolenjskega lista

454 let staro knjigo hrani novomeška študijska knjižnica

Na prošnjo urednika Dolenjskega lista, da bi kaj napisal za naš lokalni časnik o novomeški študijski knjižnici ob 400-letnici slovenske knjige menim, da ne bi opisoval, da ima naša knjižnica 25823 inventariziranih knjig, da stalno narašča število obiskovalcev, da so knjižnični prostori neprimerni itd., ampak bi rajši povedal, kaj hrani naša ustanova; morda bo to marsikoga zanimalo.

Naša knjižnica ni stara, saj je pridobitev NOB in se zato ne more pohvaliti, da hrani dragocene srednjeveške rokopise, inkunabulo (prvi tiskil do l. 1500) ali pa kakšne druge dragocene tiske, da ima dragocene grafične zbirke itd. Toda kljub temu hrani marsikatero redko knjigo in ima inkunabulo Psalterium beati Brunonis episcopi herbipolensis iz leta 1497. To je tudi naša najstarejša knjiga v knjižnici. Izmed slovenskih knjig 16. stoletja imajo samo Dalmatino Biblijo, zato pa nam je NUK v Ljubljani poslala foto kopije naslovnih strani protestantskih slovenskih knjig, ki jih bomo prvič uporabili na razstavi meseca novembra za počastitev 400-letnice slovenske knjige. V zvezi z Dalmatinovo Biblijo bi lahko omenil, da imamo zelo lepo ohranjeno Lutrovo Biblijo iz leta 1585. Knjižnica hrani še marsikatero dragoceno nemško knjigo iz 16. stoletja, tako n. pr. znano knjigo Franciška Petrarche iz l. 1532 in še kako drugo, še več pa iz 17. stoletja.

Ne bi se mudil pri nemških ali latinskih delih, pogledjmo rajši, kaj imamo slovenskega vsaj do leta 1847. Naše police so prazne od Dalmatina naprej. Prva knjiga po Dalmatinu v naši knjižnici so Schöebenovi Evangeliji in pa Bratovski bukvice ter Navuk kristjanskih... Matije Kastelca. Nujno bo, da si preskrbimo vsa tiskana dela Matije Kastelca, ker je živel v Novem mestu in je pri franciških pokopanih. Novomeščanom je bil znan relief, ki je bil vzidan na Kastelčevi hiši (sedaj porušen Kokličev hotel). Odlitek reliefa bo ste lahko videli na razstavi v novembru 1951. Tudi kapucinec Janez Sveto-kriški je deloval v Novem mestu in imamo vseh pet knjig njegovih Sacrum promptuarium (1691—1707), ki pa so zelo

lo slabo ohranjene. Od novomeščana očeta Hipolita nima naša ustanova nobene knjige, hranimo pa oba zvezka Rogerijevih govorov Palmarium empyreum (1731—1743), Basarjeve Pridge (1734) ter nekaj izdaj Mihe Pavlovcva.

Oče Marko Pohlin, ki je bil učenc novomeške gimnazije, je zastopal v naši biblioteki le s petimi knjigami; med njimi naj omenimo Kranjsko gramatiko (1768) ter Tu malu besediše treh jesikov (1781). Imamo primerke Gorjupa, Ožbalda Gutsmana, Jurija Japla, Kumerdeja, Linharta in več knjig Valentina Vodnika, med njimi zlasti Pesme za pokušino (1806). Hranimo tudi slovnice Kopitarja, Danjka, Metelka in Murka. Iz obdobja Franceta Prešerna imamo Ciglerjevo Srečo v nesreči, (1836), Kranjsko ebelico (1830—1848), Smoletove izdaje, Krst pri Savici (1836) ter Prešernove Poezije (1847). Ne bi se dalje mudil pri naštevaju važnejših knjižnih izdaj po letu 1847. Omenil bi le, da imamo prve izdaje slovenskih klasikov, da smo precej bogati v časopisih, revni pa v časniki in da imamo velike vrzeli v beletristiki, zlasti prevodni med obema vojnama. Po letu 1945 pa smo na tekočem, ker prejemale dolžnostne izdave.

Poleg tiskanega gradiva mora knjižnica hraniti tudi pisano in slikano gradivo za določen ološ. Do julija 1951

je knjižnica hranila razne urbarje in listine, to gradivo pa je izročila Dolenjskemu muzeju, prav tako tudi slikano gradivo v kolikor bo služilo kot razstavni material kot n. pr. znameniti akvarel Novega mesta p. Otona Skole. Rokopisna zbirka naše knjižnice je šele v razvoju, a kljub temu nam je uspelo pridobiti korespondenco in pa rokopis (vsaj v primerkih) naših kulturnih delavcev kot n. pr. Jerneja Levičnika, Frana Levstika, Frana Detela, Ivana Hribarja, Lujize Pesjakove, Janeza Ev. Kreka, Antona Jegliča, Ferda Seidla, Engelberta Gangla, Lampeta, Frana Gotvekarja, Antona Aškerc, Dragotina Ketteja, Milana Pughja, Jožeta Cvelbarja itd. Objubljeno imamo tudi Levstikovo korespondenco, katero bomo verjetno prešli še letos.

Naša knjižnica se prav posebno trudi, da bi zbrala ves tisk novomeške tiskarne. To delo pa je zelo otekočeno zlasti za zbiranje drobnega tiska, n. pr. raznih podobice, letakov in lepakov. Delo bo zaradi kontrole zelo olajšano, kadar bom našli sedaj založeno delovno knjigo Krajevne tiskarne. V knjižnici Albina Arka: Tristolitnica tiskarstva v Ljubljani, Ljubljana 1875., piše Arko, da je Konst. Tandler ustanovil tiskarno v Novem mestu menda leta 1840 ter da je prenehala l. 1850; dalje da jo je ponovno leta 1873 ustanovil

Vincencij Boben leta 1873 ter da je vodil še sedaj (1875). Naša knjižnica pa hrani izvestje novomeške gimnazije, ki je bilo tiskano v Novem mestu že leta 1821 in je torej bila tiskarna že tedaj, če ne že prej. Ohranjenega imamo zelo mnogo novomeškega tiska, menjka pa nam drobni in priložnostni tisk.

Omeniti moramo tudi našo bogato partizansko literaturo, katero zbira naša knjižnica že od svojega začetka. Zelo veliko že imamo raznih brošuric in knjižic, manjka nam pa še vedno vsaj dve tretjini vsega, kar je izšlo v razdobju 1941—1945. Če bi se vsakdo zavedal, da se imamo le knjižnicam zahvaliti za vse, kar vemo o naši kulturi in da knjižnice že več kot 4800 let vestno zbirajo in hranijo knjige, bi bila marsikatera knjižnica bolj popolna in marsikatera knjiga, ki je izgubljena, odnosno ni v evidenci, bi služila v knjižnici svojemu namenu.

Marsikaj nisem omenil, skušal pa bomo čimveč pokazali na novembrski razstavi, ki jo bosta priredila Dolenjski muzej in študijska knjižnica za proslavo 400-letnice slovenske knjige. Najlepše in najbolj dostojno proslavo tega jubileja pa bomo doživeli takrat — upajmo da kmalu — ko bo dobila študijska knjižnica svoje prostore v obnovljeni Križatiji, ki je grajena v času izida prve slovenske knjige.

Bogo Komelj.